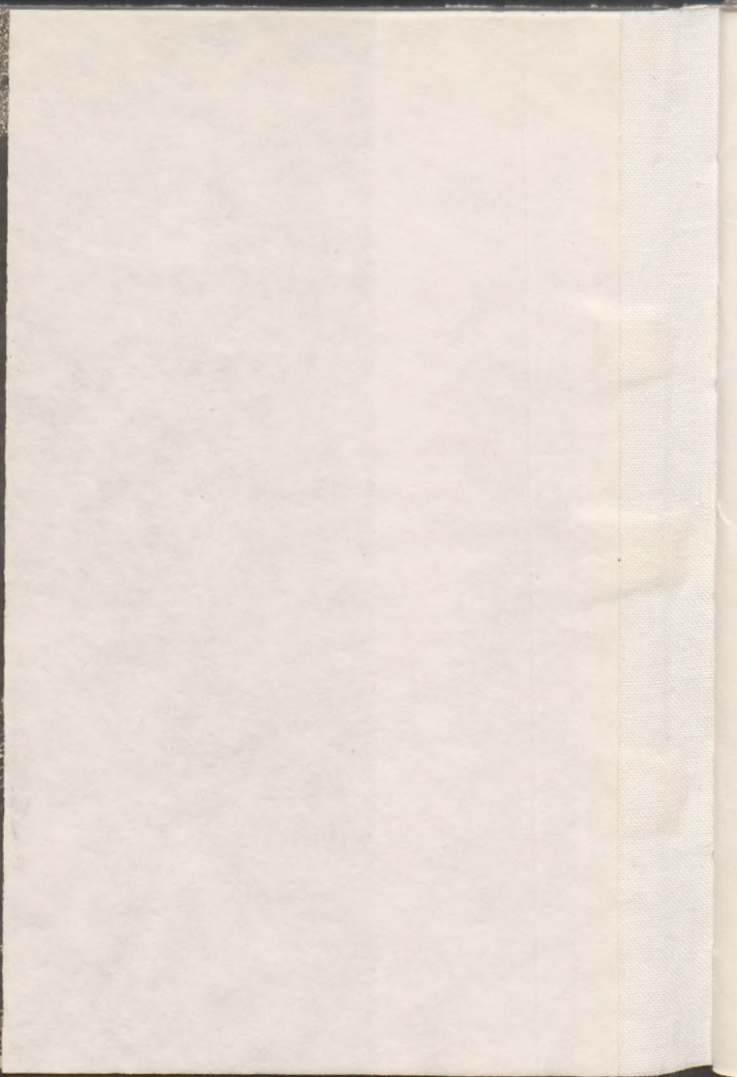
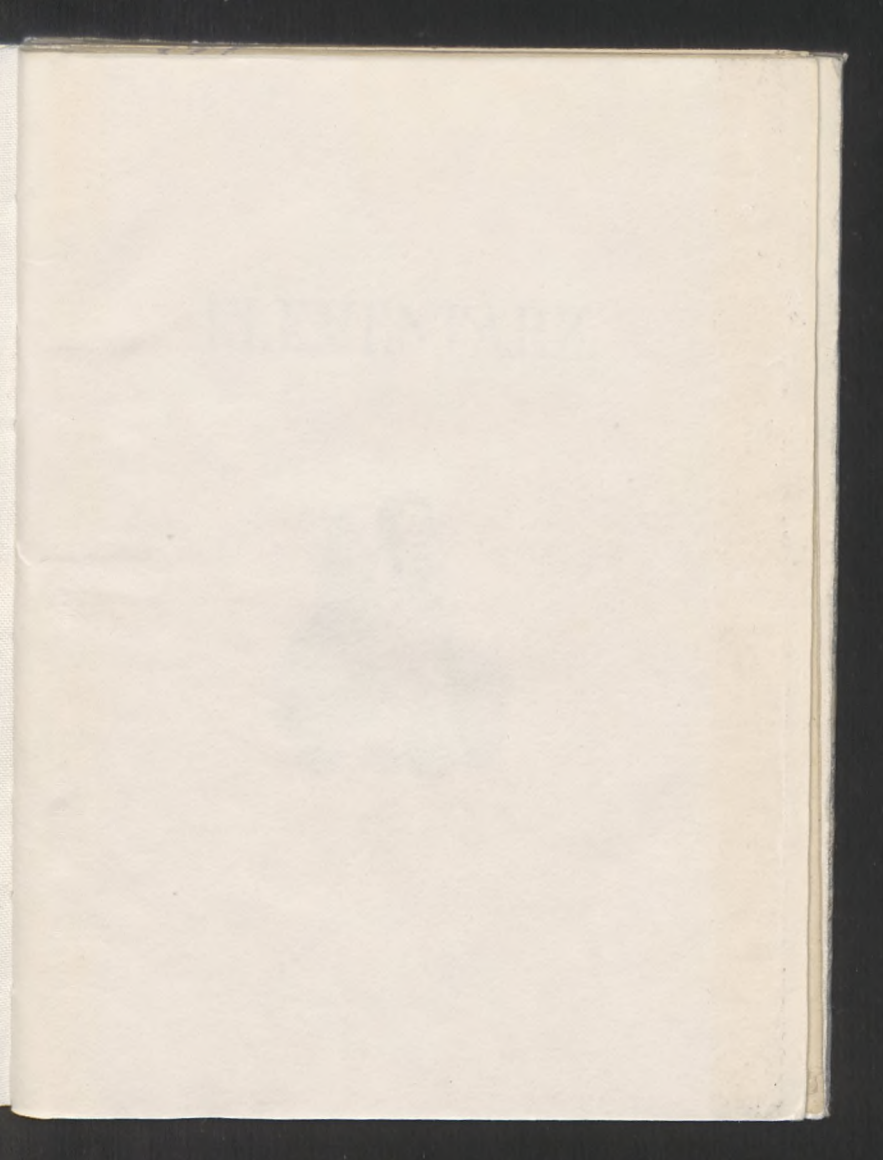
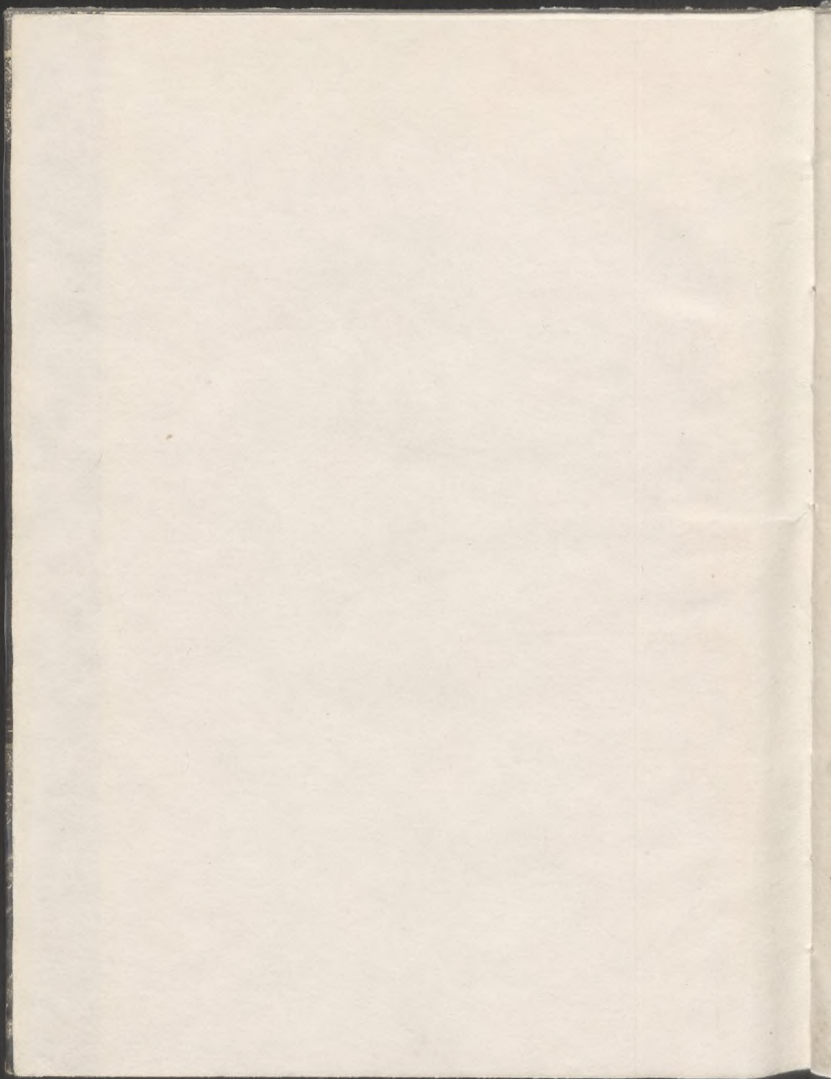

216028

I. 216. 028

ELEMENTARZ.

BIBLIOTEKA

Biblioteka Narodowa
Warszawa

30001011574840

ELEMENTARZ

DLA

DOBRYCH DZIEТОK

KATOLIKOU.

WARSZAWA.

Nakładem Księgarui CELSA LEWICKIEGO w Gmachu Teatru.

1862.

Pismo pod tytułem: *Elementarz dla dobrych dzieciok*,
jako nie zawierający w sobie nic przeciwnego zasadom św.
Wiary naszej i moralności, godnym druku być sądzę.

Warszawa, dnia 14 Kwietnia 1862 r.

X. FR. CHMIELEWSKI, Cenzor ksiąg treści relig.

APPROBATUR.

Datum Varsaviae die 23 Maji Anno D. 1862.

Officialis Generalis Varsaviensis,

PAULUS RZEWUSKI.

L. CZAJEWICZ REGENS.

Wolno drukować pod warunkiem złożenia w Komitecie
Cenzury, po wydrukowaniu, prawem przepisanej liczby
egzemplarzy.

Warszawa, dnia 1 (13) Sierpnia 1862 r,

Starszy Cenzor, ANTONI FUNKENSTEJN.

5216.028

W Drukarni K. Kowalewskiego.

st. zas.

Mniejszysze litery.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z

—

Bolszyje litery.

—

A Ȧ B C D E Ė F

G H I J K L Ł M

N O P Q R S T

U W X Y Z Ż Ż.

—

Mieńszyje litery.

—

a ą b c ć d e ę f g

h i j k l ł m n ó o

ó p q r s ś t u w x

y z ź ż.

—

Pisarskije znaki.

, . ; : ? ! — ( ) „

Liczby.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

10 11 12 13 14 15

20 30 40 100 1000.

 Składanyje litery.

Ba	be	bi	bo	bu
Ca	ce	ci	co	cu
Da	de	di	do	du
Fa	fe	fi	fo	fu
Ga	ge	gi	go	gu

Ha	he	hi	ho	hu
Ja	je	ji	jo	ju
Ka	ke	ki	ko	ku
La	le	li	lo	lu
Ma	me	mi	mo	mu
Na	ne	ni	no	nu
Pa	pe	pi	po	pu
Ra	re	ri	ro	ru
Sa	se	si	so	su
Ta	te	ti	to	tu
Wa	we	wi	wo	wu
Xa	xe	xi	xo	xu
Za	ze	zi	zo	zu
Ab	eb	ib	ob	ub
Ac	ec	ic	oc	uc
Ad	ed	id	od	ud
Af	ef	if	of	uf

Ag	eg	ig	og	ug
Ach	ech	ich	och	uch
Ak	ek	ik	ok	uk
Al	el	il	ol	ul
Am	em	im	om	um
An	en	in	on	un
Ap	ep	ip	op	up
Ar	er	ir	or	ur
As	es	is	os	us
At	et	it	ot	ut
Aw	ew	iw	ow	uw
Ax	ex	ix	ox	ux
Az	ez	iz	oz	uz
Bla	ble	bli	blo	blu
Cla	cle	cli	clo	clu
Dla	dle	dli	dlo	dlu
Fla	fle	fli	flo	flu

Gla	gle	gli	glo	glu
Hla	hle	hli	hlo	hlu
Kla	kle	kli	klo	klu
Mla	mle	mli	mlo	mlu
Pla	ple	pli	plo	plu
Sla	sle	sli	slo	slu
Tla	tle	tli	tlo	tlu
Wla	wle	wli	wlo	wlu
Zla	zle	zli	zlo	zlu
Dma	dme	dmi	dmo	dmu
Gma	gme	gmi	gmo	gmu
Sma	sme	smi	sno	smu
Dna	dne	dni	dno	dnu
Gna	gne	gni	gno	gnu
Mna	mne	mni	mno	mnu
Sna	sne	sni	sno	snu
Zda	zde	zdi	zdo	zdu

Bza	bze	bzi	bzo	bzu
Cza	cze	czy	czo	czu
Dza	dze	dzi	dzo	dzu
Gza	gze	gzi	gzo	gzu
Lza	lze	lzi	lzo	lzu
Mza	mze	mzy	mzo	mzu
Rza	rze	rzy	rzo	rzu
Arz	erz	irz	orz	urz
Brza	brze	brzy	brzo	brzu
Drza	drze	drzy	drzo	drzu
Grza	grze	grzy	grzo	grzu
Krza	krze	krzy	krzo	krzu
Prza	prze	przy	przo	przu
Strza	strze	strzy	strzo	strzu
Trza	trze	trzy	trzo	trzu
Wrza	wrze	wrzy	wrzo	wrzu
Zrza	zrze	zrzy	zrzo	zrzu

Składanyje słowy.

Bać-ka , Mat-ka , Sy-nok ,
 Docz-ka. Bo-ha mi-luj. Zło-ha
 nia rob. Ni-ko-li nia lży. Czu-
 żo-ho nia rusz. La-ni-wo-ho
 Boh nia lu-bić. Nia rob dru-ho-
 mu szto ty nia cho-czesz kab
 ta-bie ro-bi-li. Bo-hu mo-li-sia.
 Ra-no us-tau-szy per-sze żeg-
 naj-sia i u-klę-knuu-szy pa-cie-
 ry zmo-wisz. U-czy-sia czy-tać
 i pi-sać; sam usie pe-re-czy-ta-
 jesz i ni-chto cia-bia nie a-szu-
 ka-jeć. Sza-nuj mat-ku i bać-ku.
 Boh do-brych dzie-tok bla-ho-
 slo-wla-jeć a zlych ciał-ko ka-
 ra-jeć. Pas-kud-nych slou ni-

ko-li nie ka-ży. Ni-ko-li nie
kla-ni i nie bo-ży-sia, he-ta
wstyd i hrech dla Chry-ści-ja-
ni-na na-pras-no Bo-ha u-zy-
wać. Ka-li ha-nia-jesz na pas-
twu u liet-ku, pa-si ka-ro-wok
i rob ra-bot-ku, zbi-raj trawu,
łap-ci pla-ci, teczy pa-ja-sy a ras-
pus-ty ni-ja-koj nia rob, bo he-
ta wia-li-kij hreh; po-mnij, pi-
red Bo-hom nie scha-wa-jesz-
sia i u ciom-nom kut-ku Boh
jość. U karcz-mu nie cha-dzi,
ha-reł-ki nia pij; z ha-reł-ki u-
sio zło-je. Pi-ja-ni-cu Boh nia
lu-bić, a czort du-ża lu-bić i
woż-mieć ja-ho du-szu.

W Imia Atca i Syna i Ducha
Światoho, Amen.

Pytanie. Ci još Boh?

Odpowiedź. Jość.

P. Chto još Boh?

O. Satwaryciel Nieba i ziamli.

P. Chtoż nas satwaryu?

O. Boh.

P. Na sztoż nas Boh satwaryu?

O. Sztob my jaho znali, chwalili, miłowali, a pošli z Nim u Niebie królewali.

P. Kolkaż jość Bohou?

O. Adzin u troch asobach.

P. Jak tyje asoby zawutca?

O. Boh Aciec, Boh Syn, Boh Duch Światyj.

P. Katoraja asoba z traich starszaja abo bolszaja, abo dauniejszaja?

O. Usie rounyje, nie ma ni wodnoj ni starszej, ni bolszaj, ni dauniejszaj.

P. Sztoż heta jość Trojca Świataja?

O. Boh Aciec, Boh Syn, Boh Duch Światyj, tri asoby a adzin Boh; heta my zawiom Trojcej Światoj.

P. Hdzież jość Boh?

O. Na niebie, na ziamli i na kaźnym miejscu.

P. Czy Boh usio znajeć i usio wiedajeć?

O. Boh usio znajeć, usio wiedajeć, nawet i pomysłenija naszymy.

P. Chtoż nas adkupiuu?

O. Syn Bożyj, Pan nasz Jezus Chrystus.

P. Ad czaho nas adkupiuu Syn Bożyj.

O. Ad piekła i zhuby wiecznoj.

P. Czym nas adkupiuu Syn Bożyj?

O. Praz śmierć swoju światuju i krou prenaszświęszuju.

P. Sztoż z nami byłob, kab Syn Bożyj nas nie adkupiuu?

O. Bylib u piekle, a da Nieba nikoli nie mahlib dostateca.

P. Jak nas adkupiuu Syn Bożyj?

O. Astauszysia czelawiekom, sam siebia oddau na ciazkie muki i na kryżu pamior cierpiuczy i pakutujuczy za naszymi hrahi.

P. Hdzie ciapier još Syn Bożyj?

O. U Niebie, na prawoj ruce Boha Atca, u Najświętszym Sakramencie, tojeść u naszej Kamunji światoj.

P. Czy żywyj Pan Jezus u Najświętszym Sakramencie?

O. Żywyj i praudziwyj, z swaim światym Cielom i Krouju, i z światoj Duszoj swajej.

P. Kali Pan Jezus żywyj u Najświętszym Sakramencie, czamuż nia widzim my jaho?

O. Bo ukryty i utajony.

P. Dli czahoż ukryty i utajony?

O. Dli taho, szto b my wieryli, wieruczy Jeho prynimali, a prynimajuczy na Nieba sabie zarablali.

P. Jakżeż możeć być Pan Jezus u Najświętszym Sakramencie żywyj, kali Jon za naszyje hrechi umior na kryżu?

O. Daż treciaho dnia pošli śmierci Boh Syn zmartwychwstau.

P. Czyż takim sposobom jość Pan Jezus u Najświętszym Sakramencie, jak u Niebie na prawoj ruce Boha Atca?

O. Nie, ni takim sposobom, bo u Najświętszym Sakramencie ukryty, a u Niebie nie udryty, i chto budzieć u Niebie, uwidzieć Boha.

P. Kaliż chleb i wino pireminiajutca u praudziwoje Cielo i Krou Pana Jezusa Chrystusa?

O. Pošli afiarowanija na Mszy światoj.

P. Chtoż nas paświeciuu?

O. Duch Światyj.

P. Chto heto jośc Duch światyj?

O. Trecija asoba Trojcy Światoj.

P. Czy pamreć dusza nasza?

O. Nie, cieło pamreć, a dusza żyć budzieć na wieki.

P. Kolki raz budzieć nas Boh sudzić?

O. Dwa razy: adzin raz pošli śmierci, druhij raz na apaślednim strasznym suda; a pošli pierszaho suda, dusza tolki budzieć pokutować, a cieło astanietca u ziamli do paśledniaho suda.

P. Czy adżywieć kali cieła?

O. Adżywieć na strasznj sud pry skōnczeniju światca.

P. Pošli strasznaħo suda hdzie budzieć cieħa?

O. Tam hdzie i dusza, bo złczyuszysia cieħa z duszoju na strasznyj sud, bolsz użo od jaho nie atłczytsia.

P. Hdzież budzieć dusza nasza pošli śmierci?

O. Kali zasłużyħa dobra to budzieć u Niebie, a kali umreć u ciałkim hrahu, to pojdzieć do piekħa na ciałkie muki.

P. A czy dobra być u Niebie?

O. Ach jak dobra! bo tam to szezacijsie i radość wiecznaja tam z Bohom i Anioħami żyć.

P. A czy dobra być u piekħe?

O. Ach straszno i padumać! tamto wiecznaja bieda, tam aħoń wiecznyj, tam wsiakoje nieszezacijsie, tam złyje duchi, tam usie płaczuć, a niħto im nie pamożeć.

P. Czy budzieć kali kaniec tym mukam?

O. Nie, nikoli nia budzieć.

P. Czy moźna wyratować z piekħa duszu?

O. Nie, nia možna; chto užo tam popausia, na wieki propau.

P. Za sztož ludzi dastajutca da piekła?

O. Za hrahi śmiartelnyje ciaszkije.

P. A za adzin hrech śmiartelnyj czy možna być u piekle?

O. I za adzin hrech śmiartelnyj možna być u piekle, kali bez pakuty i bez spowiedzi chto pamreć; a kali boli hrachou, to boli i muki.

P. A za małyje hrachi hdzie budzieć dusza pošli śmierci?

O. U czyscu.

P. A czyscowym mukam czy budzieć kaniec?

O. Budzieć.

P. Czy možna z czysca wybawić duszu?

O. Możem żywia na hetom świecie za duszy zmarłyje malitca, paścić, ubohim dawać i Mszu światuju afiarować.

P. Jak uwolnitca dusza z czysca, hdzie jena budzieć?

O. U Niebie u Pana Boha.

P. A czy budzieć kaniec szczaściju nia-bieskomu?

O. Nia budzieć nikoli kańca.

P. Szto jośe hrech?

O. Hrech jośe dobrowolnoje perestupleni-
je Prykazanija Bożaho abo kaścielnaho.

P. Jakije jośe hrachi?

O. Małyje abo pauszednije i ciałkije abo
śmiartelnyje.

P. Dli czaho nazywajutca śmiartelnyje?

O. Dli toho, szto dajuć śmieré wiecznuju
dusze.

P. Kolki jośe śmiartelnych hrachou?

O. Siem: 1. Pyszność, 2. Chciwość, 3. Nia-
czystość, 4. Hnieu, 5. Zawieść, 6. Abzarstwo
z pijaństwom, 7. Lanistwo.

P. Kali czaławiek sahraszyc szto jamu ro-
bić kab u piekle nia być?

O. Treba żaleć za hrachi pirad Panom
Bohom, z nich spawiedatca i pakutować.

P. A kali chto nia choceć spawiedatca, czy możeć być u Niebie?

O. Nie, nia możeć.

P. A kali chto na Spowiedzi usie swoi hrachi skażyć, a talki adzin hreh zataić, czy adpuścić jamu Boh hrachi druhije?

O. Kali czy bajaś, czy stydzias chto, zataić choć adzin hreh na spowiedzi, takomu Boh ni wodnoho hrachu nie adpuścić, spowiedź nie ważnaja i tot bioreć sabie na duszu piekła.

P. Chto Spowiedź światuju postanowiuu?

O. Syn Bożyj Jezus Chrystus.

P. Na sztoż Syn Bożyj postanowiuu Spowiedź?

O. Na toje, szto b poratować naszyje duszy od piekła, kab spowiadajuczysia ludzi, dastawali od Boha hrahou odpuszczenija.

P. A czy tot nia budzieć u piekle, chto dobra spawiedausia?

O. Nie, nia budzieć u piekle, bo jamu Boh adpuścić.

P. Szto treba robić kab dobruju spowiedź odprawić?

O. *Piersz na piersz*, treba hrachi przypomniać; *druhoje*, treba żaleć za hrachi; *trecija*, treba abieszczatsia pirad Bohom bolii ni hrażyć; *czatwortoje*, treba usi hrachi na spowiedzi pirad xiandzom skazać, ni wodnoho nie tajuczy; *piatoje*, pakutu jakuju xiądz naznaczyć, treba adprawić.

P. A kalib chto bez żalu za hrachi spowiadausia, czy adpuścić takomu Boh hrachi?

O. Nie, nie adpuścić.

P. Szto heta jość Sakrament?

O. Sakrament Św., znaczyć Łaska Bożaja.

P. Kolki jość Sakramentów?

O. Siem: 1. Chrest, 2. Bierzmowanie, 3. Pakuta, 4. Cielo i Krou Pańskaja, 5. Kapłaństwo, 6. Małżeństwo, 7. Ostatnije Alejem Światym Pomazanije.

P. Kolki jość Prykazanij Kościelnych?

O. Piać: 1. Dni światyje świątkować. 2. Mszu światuju u Niadzieli i u Świata z uwa-

hoj słuhać. 3. Nakazanyje pasty paścić. 4. Spawiedatca choć raz u hod kole Wielikadnia. 5. Wiasielija nie sprawlać u czasach zabaronienych.

P. Kolki hrachou, za katoryje Boh budzieć ciałko pomstować?

O. Czatyre: 1. Zahublenije czelawieka, 2. Hrech sadowiskij niaczystyj, 3. Krywda ubohich wdou i sirot. 4. Zadzierżanije zapłaty rabotnikam i najmytam.

P. Kolki apaślednich reczy, katorych czelawieku nijak nie minować?

O. Czatyre: Śmierć, Sud, Piekła, Nieba.

P. Kolki Prykazanij Bożych?

O. Dziesiać:

Jam jość Boh twój, katoryj ciebia wywieu z ziamli Agipskoj z domu niawoli.

1. Nie budziesz mieć Bahou czużych piredomnoju.

2. Nia budziesz uzywać Imienija Pana Boha naprasno.

3. Pomnij szto dzień światyj świańcić.

4. Szanuj atca twajoho i matku twaju.

5. Nie zabiwaj.

6. Nie cudzałoż.

7. Nie kradź.

8. Nie świadczy fałszywa prociu bliźniaho twojaho.

9. Nie zwadzi żonki czużoj.

10. Nie zawiduj ni domu, ni słuhi, ani słuźabnicy, ani woła, ani osła, ani wodnoj reczy katoryje jaho jość. Miłuj Boha twajaho z ceļoj duszy, z ciełaho sierca, z usiej myśli twojej, a bliźniaho twojoho żaliej jak samoho siabia.

Usie hety Prykazanija Bożyje i Kościelnyje wuczac, jak czaławiek majeć żyć bojasia Boha i u łasce Jaho światoj, kab pošli śmierci zarobić na szczaścije wiecznoje. I tak szto by ścierachczysia śmiartelnych hrahou, za jakije Pan Boh, choć miłasiernyj i cierpialiwyj, ale i sprawiedliwyj, rano pozno, usio pakarajeć, pomnijcie szto:

Pierszeje Bożeje Prykazanije: Nia budziesz mieć Bahou czużych piredomnoju, znaczyć:

Budziesz mieć u sercu, u pamięci i u myśli twojój, tolko Boha Wszachmocnaho, Jaho światuju nauku, jakuju Xiandzy po Kaściołach nawuczajuć, i nia budziesz słuchać chudych ludzkich hutorok, jakije do zła ha dawoziać.

Druhoje Prykazanije: Nia budziesz używać Imienija Boha Twajoho naprasna, znaczyć:

Nie budziesz praklinać, razuraz zaklinatca: da duszy, dali Boh, Jezus Marya i usiak; ale budziesz zausiahdy kazać praudu bez kłaćby tak, jak pawinien kaźnij dobryj chryścijanin i pacziwyj czaławiek.

Trecje Prykazanije: Pomnij szto b dzień światyj swiańciuu, znaczyć:

U Niadzielu, u Świata, nia budziesz raboty robić, nia budziesz pradawać, kuplać, jeździć pa kiermaszam, pijanstwować; a tolki, rano ukłęknuuszy adprawisz malitwu, pošli schoździsz na Mszu światuju, a pod wieczer

z dziećmi i susiedziami u zholdzie budziesz zabaulatca.

Czatiwiortoje Prykazanije: Szanuj baćku swajaho i matku twaju, znaczyć:

Baciok twoich, czy doma czy za domom, w oczy i za woczy, pausiuduch szanuj; starych i chworych nie wyhaniaj iz domu po miłosćcinie chadzić, ale żaliej ich celoju duszoju, dzialisia z nimi apaślednim kawałoczkom chleba, nie żaliej im łożki strawy. Sciarazy i pilnuj ich czy jany dobryje czy zlyje. Boh skazau: „Szanuj baćku i matku twaju“, a nie skazau: tolko dobrych szanuj. I tak jakije by ni byli matka abo baćka, dietki powinny szanować i żaleć ich, a po śmierci za ich dnszy malitca.

Piatoje Prykazanije: Nie zabiwaj, znaczyć: niatolka nie adbirać žycia ad druhaho czałowieka, abo u hniewie, abo u złości, za szto duszu naszu atdajom na wiecznoje piekła, ale jaszczo znaczyć: nie zabiwaj czałowieka jazykom, plotkami fałszywymi świedkami;

nie zabijaj duszy dzieciok twoich złym prymerom, rozpustoj, hultajstwom, swarkoj, praklinanijem; *nie zabijaj* duszy swajej i swajaho zdarouia pijaństwom, rozpustoj, pabojami.

Szastoje Prykazanije: Nie cudzoloż, znaczyć: nie prywodzi nikaho do niaczystaho hrecha, nie hukaj bezstydných i paskudných słou i piesień; ściarażysia usiakoj rozpusty.

Siedmoje Prykazanije: Nie kradź, znaczyć: nie biari nikomu czy bohatomu czy biednomu, staromu abo małomu, zpod kryszy czy z pod hołaho nieba, z pod klucza abo wolnaho miasta, ni wodnoj reczy jakaja do ciabia nie należyć.

Kradzieć kaźnij, chto biareć po cichońku jakij dobytek ludzkij, hroszy, zierno i usiakuju czużuju recz.

Kradzieć, chto sam, abo jaho dziacionek, abo najmit, abo dabytek, robić szkodę u czużym pole, czużom lesie, czużym aharodzie, czużoj pastwie, abo łuhu.

Kradziec, chto psujeć dziareuja, abdziera-
jeć karu, wyciahiwajeć koły i źerdzi, psujeć
kanowy i czużuju pracu.

Kradziec, chto widzić a nie wyhonić by-
dlonka z czużoj szkody, bo z jaho winy pro-
padajeć praca ludzkaja.

Kradziec, chto tajkom skubieć siena ze sta-
ha, bulbu kopajeć, haroch szczypleć, zabira-
jeć sałomu, zboża snapy, trawu, rybu z wa-
dy, jabłoki z aharodu czużoho.

Kradziec, chto z woza pocichońku wycia-
hiwajeć żalieza, hwoźdź, wiarowoczku, bo
heta usio nie jaho a czużoje.

Kradziec, chto ni ab swoim, ni ab haspa-
darskim dobytku nie radziejeć, karouku nie
dahledzić, konika perehonić, nie nakormić,
nie napoić, a jaszczu wybiareć awios i pra-
pijeć.

Kradziec, chto zapłatu biareć a nie służyć
haspodaru szczyra, jak tot kupiec, szto do-
bruju canu biareć za hniłyj tawar.

Kradziec, chto pażyczajeć ad druho i ja-

mu nie addajec; chto nie szanujec požycza-
noj reczy jak swójj.

Kradziec, chto pakrywajec zładzieja; chto
kuplajec abo chawajec kradziennoje.

Kradziec, chto najmytu abo najmytce za-
płaty nie addajec i aszukiwajec ich na jeży
i na adzieży.

Akradywajec sam siebia czaławiek na zda-
rouju, pijaństwom, rozpustoj; *akradywajec*
sam siebia na dobytku, kali hultaj i niedba-
lica; *akradywajec* usich ludziej tot, chto pri
zdarouju niczoha nia robić, nie pracujec, a
idzieć u świet zebrować i aszukiwać ludziej.

*Wośmoje Prykazanije: Nie świadczy falszy-
wa prociuu bliźniaho twojaho*, znaczyć: ani usu-
dzie, ani u dware, ani u starosty, ni u wojta,
nikoli, nihdzie falszywo nie prysiahaj i nie
świedczy salhauszy; chudoj hutorki ob dru-
hich nie wiadzi i druhich adwadzi ad złaho.

*Dziewiatioje i dziesiatioje Prykazanije, hdzie
nam Boh pryказыwajec: Niezawiduj czużoj żon-
ki, ani domu, ani słuhi. ani służabnicy, ani wo-*

ła, ani osła, ani wodnoj reczy jakaja joho jość, znaczyć: nie zawiduj czużoj ziamli, czużych lesou, budynkou, sadu, ani czoho szto nie twajo; nie prymanywaj ksobie czużych słuh i najmitow; nie zawiduj bahaciejszym, dziakuj Bohu za toje szto majesz, i starajsia żyć z pacziwościju, kab na chacie twojój nia było ni kryudy, ani słozy ludzkój; nia rob niczoha chūdoha, Pan Boh usio widzić, słyszyć i usio czytając u sercach naszych, i zausiahdy za dobroje zapłacić dabrom, a za złoje pakarajęc.

Usie ludzie powinny lubić i żaleć ziamlu na katoroj radzilisia, u katoroj pachowany ich baćki, dziedy i pradziedy, i u katoroj i sami lahuć pośle śmierci; pawinny usie żaleć adzin druhoho, dzierżaćsia za ruki, bo czy to pan, czy muzyk, czy bahatyj, czy ubohij, Żyd czy Chryścijanin, usie jak bracia majuć odnoho Atca Boha i adnu Matku ziamlu Ojczyznu naszuju, a Boh sam skazau u prykazanij swajom: „*Żaliej bliźniaho swajoho jak*

samaha siabia.“ Błahosłaulaj i dziankuj Bohu za wsio, pracy nie czużajsia, w nieszczaścju nie narekaj i nie klani, w biadzie ruk nie apuszczaj, Boh tabie pamożec, tolka malisia, a razumu harełkoj nie zaliwaj, chwo-rym biadniejszym pomahaj, kali chto nia dobra robić pereściraży, u biadzie druhomu ruku padawaj.

Starajsia kab dietki twoi uczylisia Bohu malitca, czytać i pisać; jakoje heto szcaścije umieć wsiaczynu pereczytać, szto zachociesz napiszesz, i pisara nijakoho prasić nie nada, i płacić jamu, a jaszczzo i aszukajeć; kali sam nie umiejesz, to prasi u dware, peunie pomohuć, i czy sami nauczuć, czy dobrych ludziej narajuć.

Nie czurajcie sia dwarou swaich, pany wam złoha nia życzuć; — czy to za zielijem, czy za radoj dobroj, czy pażyczyć u nahłoj patrebie, idzicie do pana i do pani swajej, a uwidzicie szto was dobrym siercem pryjmuć i pamohuć; sami złoha nia życzcie dwaru,

pamahajcie kali was pan paprosić; żywicie u zhodzie jak dobryje susiedzi, a uwidzicie szto usio dobra budzieć.

Nikomu chuda nie rob i pomnij, szto rano pozno czaławiek musić umirać i szto po śmierci budziem, jak zasłużyli, abo na wieki u piekle, abo na wieki u Niebie.

A pered usim pomnijcie, szto Boh lubić zhodu i pakoj światyj, i szto Boh i Jaho Swiatyj Kaścioł prykazywajuc, kab usie ludzie u zhodzie żyli; — cichych i spakojnych ludziej Boh błahosławlajec.

Malitwa Pańskaja.

Ojcze nasz, katoryj jość u Niebie, święć się Imia Twajo, przyjdź karaleustwo Twajo, bądź wola Twaja jak u Niebie tak i na ziarnli, chleba naszeho pauszedniaho daj nam siahodnia, i adpuści nam nasze winy tak jak i my adpuszczajem naszym winowajcom i nie wadzi nas na pokusu, ale nas zbau ad usioho zlaho. Amen.

Anielskoje pozdroulenije.

Zdrowaś Maryja, łaskiś pełna, Pan Boh z Toboju, błogosławionaś Ty między niewia-
stami, błogosławlon owoc żywota Twajoho
Jezus, Święta Maryjo Matko Boża, malisia
za nami hresznymi, ciapier i času śmierci
naszěj, Amen.

Skład Apostolskij.

Wieru w Boha Atca Uszechmogącaho,
Stwaryciela Nieba i ziamli, i w Jezusa Chry-
stusa Syna Jaho jadynoho Pana naszoho,
katoryj paczousia z Ducha Światoho, nara-
dziuusia z Maryi Dziawicy, umęczon, ukry-
żowan, pamior i pagrebion. Zstupiuu da pie-
kła, trecijaho dnia zmartwychwstau, wstu-
piuu na Niabiosa, siadzić na prawicy Boha
Atca Wszechmogącaho, attul przydzieć su-
dzić żywych i pamiorszych. Wieru w Ducha
Światoho, Światyj Kaściol pauszechnyj, Świa-
tych abcowanije, hrachou adpuszczenije,
cieła zmartwychwstanije, żywot wiecznyj,
Amen.

Malitwa za duszy zmarłyje.

Anioł Pańskij zwiastował Pannie Maryi
i paczęła praz Ducha Światoho, Amen.

Zdrowaś Maryja i t. d.

Oto ja służabnica Pana majoho, niechże
mnie się stanie wedłuh Słowa Jaho, Amen.

Zdrowaś Maryja i t. d.

A Słowo stało się Cielom i mieszkało pro-
mieź nami, Amen.

Zdrowaś Maryja i t. d.

Wieczne adpacznienije racz im dać Panie,
a świetłość wiecznaja niechaj im świecić; nie-
chaj adpoczywajuc w pakoju wiecznom, Am.

Afiarowanije Mszy Światoj.

Panie Boże Wszehmogący w Trojcy
Światoj Jedyny, afiaruju Tabie hetu afieru
Mszy Światoj: na cześć i na chwałę Twaju,
na utwierdzenije mianie u Wiery Światoj,
na odpuszczenije hrachou maich. Prymi Bo-
że z ruk Xiendza, jak pryniau kali afiaro-

wausia sam Syn Bożyj, Krou Najświętszuj
 na Kryżu praliwajuczy, na adpuszczeni
 hrachou naszymy, Amen.

A K T Y.

Wieru szto Boh još adzin w Trojcy Świa-
 toj, Boh Aciec, Boh Syn, Boh Duch Światy,
 tri asoby adzin Boh. Wieru szto Pan Boh
 još sprawiedliwyj, dobrym dajeć Nieba, a
 złych wiecznym piekłem karajeć. Wieru
 szto Syn Bożyj, druhaja asoba Trojcy Świa-
 toj, Jezus Chrystus, dla naszym zbawienia,
 naradziusia z Maryi Dziawicy, i umuczony
 umior na kryżu. Wieru, szto u Prenajświęt-
 szym Sakramencie još praudziwoje Cielo
 i Krou Jezusa Chrystusa, żywyj Chrystus
 i praudziwyj Boh. Wieru, szto dusza ludz-
 kaja još nieśmiertelnaja. Wieru nakaniec
 usio toje, szto wieryć i uczyć Kaścioł Świa-
 tyj Rymsko-Katolickij, i u hetoj wiery Bo-

że moj chaczu żyć i umierać, bo to Ty Boże nieamylnyj tak abjawiuu i wieryć prykazau.

Maju nadzieju Boże moj u niskańczonom Twaim miłasierdziu i u nieskańczonych zasłuhach Zbawiciela majeho Jezusa Chrystusa: szto u hetom życiju dasz mnie Łaski swajej światoj a u buduszczym dasz chwałę wiecznuju; bo Ty Boże nieamylnyj tak abieszczau.

Miłuju Ciebie Boże moj nad usio szto tolki jość na świeci, bo Ty jość dabro najbolszeje, miłości najhodniejszoje; Ty mianie Boże satwaryu, adkupiuu i da Wiery światoj pryniau. Ty Boże dau mnie rozum, wolu, pamiać i usio Boże moj szto maju, ad Ciabie Boże maju.

Dli taho zaleju za usie hrachi maje, katoryje pomniu i nie pomniu, szto Ciabie Boże moj prohniewau, Amen.

Chwała Atcu i Synu i Duchu Światomu, jak była na początku, ciapier i zausiahdy na wieki wiekow, Amen.

Niech będzie pochwalony Prenajświętszy Sakrament, praudziwoje Ciała i Krou Pana naszoho Jezusa Chrystusa, ciapier i na wieki wiekow, Amen.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus.
— Na wieki wiekou, Amen.

P I E Ś Ń.

O moj Boże! wieru Tabie,
I usio wieru ja dla Ciabie.
Usiu nadzieju w Tabie maju,
Za usio Ciabie wychwalaju.

Ty satwaryu, Ty adkupiuu,
Ty mianie Boże aświaciuu.
Niechaj Tabie, hdzie jość ludzie,
Cześć i chwała ad usich budzie.

Tabie, Boże! kłaniajusia,
Wa usiom na wolu zdajusia,
A być tolka chaczu u Niebie,
Pa usie wieki lubić Ciabie,

Żal mnie Boże! zhraszynu Tabiel
 Praz hrech dastau piekła sabie.
 Da nie tak żal zhuby majej,
 Jak żal, Boże! kryudy Twajej!

Achże Boże! usio kajusia,
 Praściż mianie, papraulusia;
 Da użo sto raz umierć wolu,
 Na hrech boli nie zazwolu.

Dla Twojaho ja upodobanija,
 Chaczu chawać Prykazanija;
 Życ i umirać wolu Tabie,
 Szto Ty još dobry sam w Sabie.

O Jezusie! Ty nasz Panie!
 Jedyne serca kochanie!
 Ruczki, nożki Twe całujem,
 Za hrachi nasze żałujem.

Całujeczy Twoje rany,
 O Jezusie nasz kochany,
 Ruki i woeczy k Niebu wznosim,
 Adpuszczeniija hrachou prosim.

Slozy nasze wylewajem,
 Szczyrym sercem pryrekajem,
 Pakul budzim z ludźmi žyći,
 Nia budziem Bohu hršzyći.

O Maryja Matko Boža!
 Prešwiataja rajska roža!
 Malisia Bohu za nami,
 Niehodnymi hresznikami.

Usie Swiatyje wzhlāncie z Nieba!
 Waszej łaski nam patreba.
 Malicieš Bohu za nami,
 Niehodnymi hresznikami.

Chwała Bohu Praudziwemu,
 Chwała w Trojcy Jedynemu,
 Chwała Atcu i Synowi,
 Chwała Swiatomu Duchowi.

Amen.

TABLICZKA MNOŻENIA.

2	raza	2	budzieć	4	5	raza	5	budzieć	25					
2	—	3	—	6	5	—	6	—	30					
2	—	4	—	8	5	—	7	—	35					
2	—	5	—	10	5	—	8	—	40					
2	—	6	—	12	5	—	9	—	45					
2	—	7	—	14	5	—	10	—	50					
2	—	8	—	16	6 raza 6 budzieć 36									
2	—	9	—	18										
2	—	10	—	20										
3 raza 3 budzieć 9										6	—	7	—	42
										6	—	8	—	48
					6	—	9	—	54					
					6	—	10	—	60					
					7 raza 7 budzieć 49					7	—	8	—	56
7	—	9	—	63										
7	—	10	—	70										
8 raza 8 budzieć 64										8	—	9	—	72
										8	—	10	—	80
					9 raza 9 budzieć 81					9	—	10	—	90
10 raza 10 budzieć 100										10	—	100	—	1000
					4	raza	4	budzieć	16					
4	—	5	—	20										
4	—	6	—	24										
4	—	7	—	28										
4	—	8	—	32										
4	—	9	—	36										
4	—	10	—	40										

Wydawnictwo Księgarni i Ciepła Litografia
w Warszawie, w gmachu Towar. Nr. 418 a.

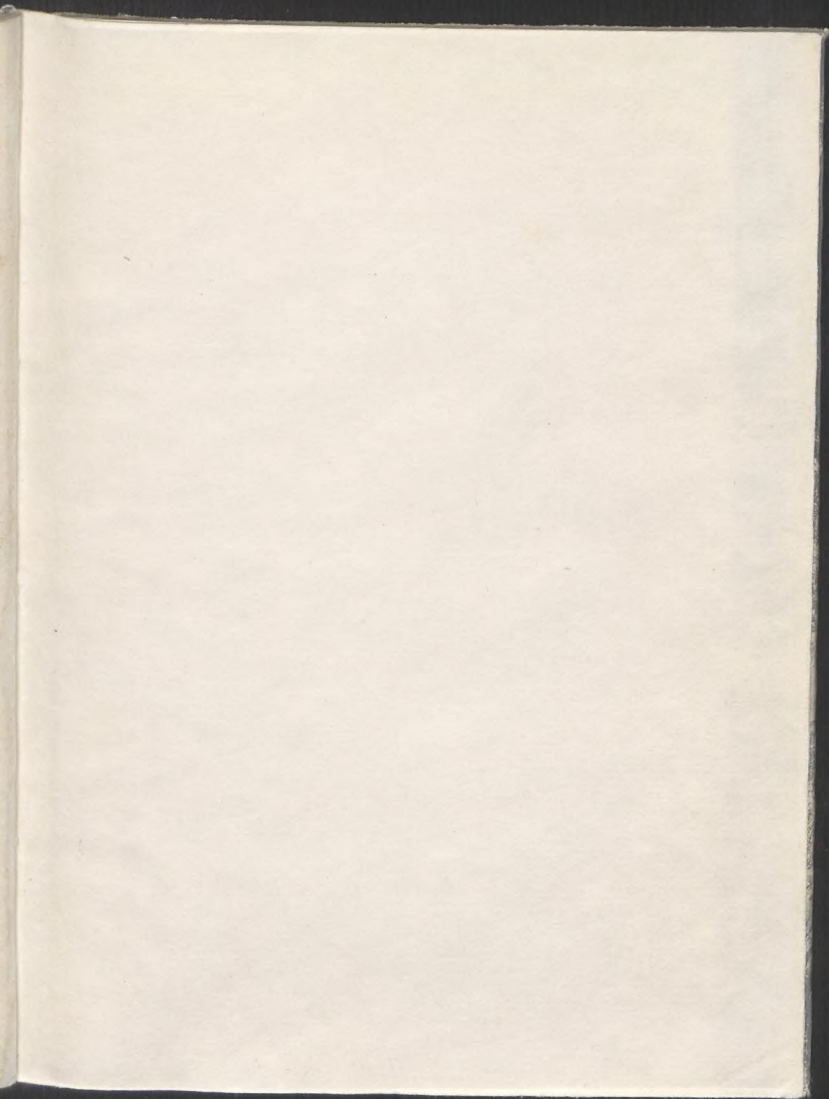
Nakładem Księgarni Celsa Lewickiego
w Warszawie, w gmachu Teatru, Nr. 476 a.

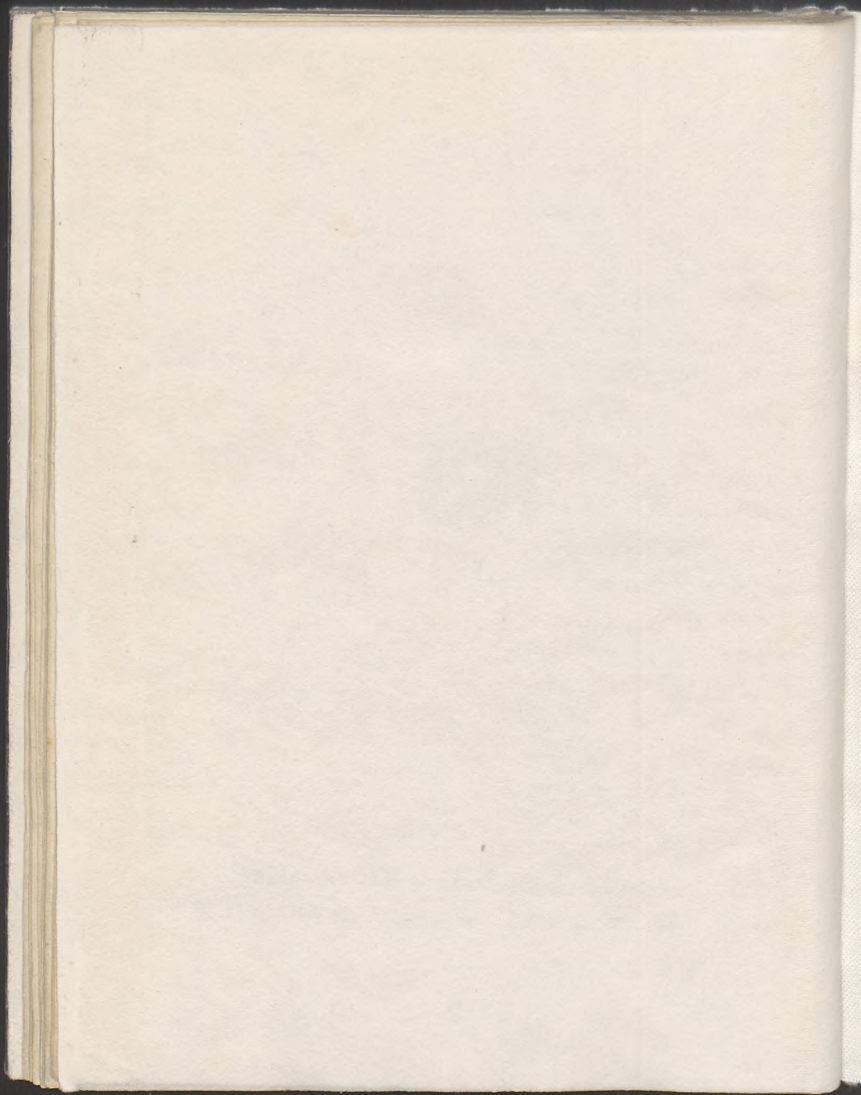

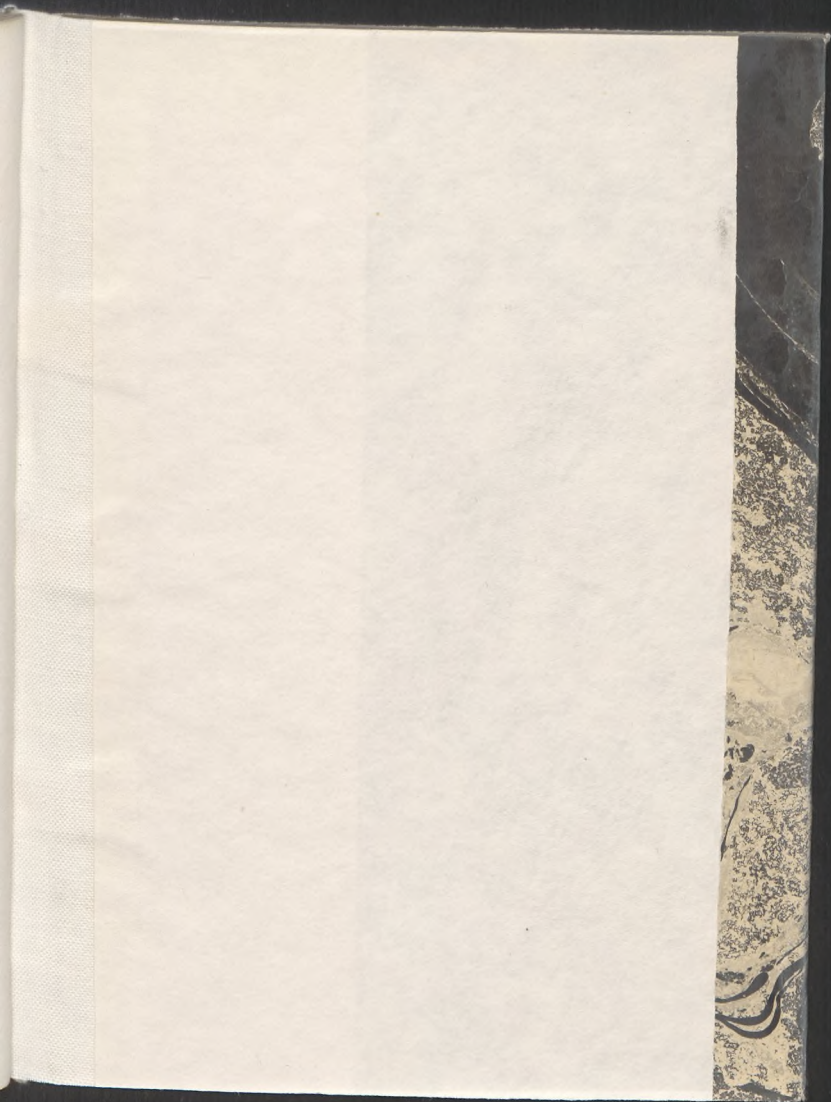
552/K

0

216.028

Biblioteka Narodowa
Warszawa

30001011574840